

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

APRIL 1996/4

▲ **DOMA IN V SVETU** ● Ne prezrite.. ● Nadpovprečne dosežke je treba nagraditi ● Končali smo usposabljanje učiteljev za uresničevanje programov UŽU ● Prilagoditev programa UŽU za odrasle s posebnimi potrebami ● Premislek o izobraževanju odraslih in razvoju ● Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih ▲ **KOTIČEK JE VAŠ** ● Učinkovita raba energije v gospodinjstvih ▲ **POSVETI, KONFERENCE** ● Kakovost preduniverzitetnega izobraževanja ● Vloga nevladnih izobraževalnih organizacij pri oblikovanju politične in pravne kulture odraslih ● Etnične nevladne organizacije v večkulturnih družbah ● Druga svetovna konferenca o vseživljenjskem učenju ● Prireditve v evropskem letu vseživljenjskega učenja ▲ **PRIPRAVLJAMO** ● Vabilo na petkovo srečanje ● Vabilo udeležencem izobraževanja iz NLP-ja ● Posvet o visokošolskem izobraževanju odraslih ● Dnevi slovenskega izobraževanja 1996 ▲ **PONUJAJO VAM** ● Novi publikaciji ▲ **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije, Urednik: Peter Monetti

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
  - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
  - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
  - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnosti;
  - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
  - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
  - novice v upravljanju in zakonodaji;
  - statistične podatke;
  - mnenja, stališča in predloge;
  - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
  - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
  - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
  - novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemaajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Vida A. Mohorčič Špolar - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urednik Novičk.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 446 482, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

X.400: S=SAEC;OU=GUEST;PRMD=AC;ADMD=MAIL;C=SI
RFC-822: saec@guest.arnes.si
DECnet: STENAR::LJACRS

DOMA IN V SVETU

Ne prezrite...

Bralke in bralce Novičk opozarjamo na razpis nagrad Republike Slovenije na področju šolstva, ki bo objavljen v Uradnem listu 10. maja in v Šolskih razgledih 13. maja.

Študijski krožki Nadpovprečne dosežke je treba nagraditi

Študijski krožki so zaživi po vsej Sloveniji; to nas navdaja z navdušenjem in delovnim zanosom. Sto krožkov deluje po različnih krajih, od tega jih je deset že končalo delovati, to pa je že čas, ko se ugotavlja tudi uspešnost krožka in možnost za pridobitev tretjega dela denarja.

Ta del je mogoče pridobiti po predložitvi obrazca ACSŠK/8. Pomembno je, da skupaj z obrazcem predložite vsa dokazila, ki po vašem mnenju kažejo, da je krožek upravičen do dodatka za uspešno delo. Pri ocenjevanju se upoštevajo:

- trajanje krožka,
- odzivnost krožka v okolju in širše,
- doseganje zahtevnejših izobraževalnih in akcijskih ciljev krožka.

Vsi trije elementi bodo upoštevani skupaj, in ne posamično. Dodatek bo mogoče uveljavljati tudi dalj časa po oddaji obrazca 8, če ob njegovi oddaji še ne bodo doseženi vsi načrtovani cilji, vendar ne pozneje kot avgusta 1996.

Ob upoštevanju teh meril za dodelitev tretjega dela denarja smo se odločili za dva študijska krožka, ki sta po našem mnenju upravičena, da ga prejmeta, in to sta:

- **Anekdota - odsev družabnega življenja v Trziču**, mentor Janez Šter, Zavod za izobraževanje in kulturo Trzič,
- **Prazniki od adventa do novega leta**, mentorica Marijana Sadar, Center za socialno delo Radlje ob Dravi.

Oba krožka sta trajala okrog 40 ur, svoje delo sta predstavila v okolju z razstavo, pripravila zgibanko, seznanila javnost s svojim delom po medijih (časnik, lokalna televizija) ter dosegla izobraževalne in akcijske cilje krožka. S tem sta pripomogla k razvoju in širjenju študijskih krožkov kot nove oblike učenja odraslih.

Iskreno čestitamo in upamo, da nas boste še razveseljevali s podobnimi krožki, to pa naj bo spodbuda in izziv tudi za druge krožke, ki še niso končali dela.

Mag. Slavica Černoša, ACS

Končali smo usposabljanje učiteljev za uresničevanje programov UZU

Konec februarja smo končali delo po programu usposabljanja učiteljev za izvajanje programov UZU, ki je potekalo kot predavanja, delavnice in nastopi. Ob koncu programa bo vsak udeleženec izdelal po 4 seminarske naloge.

V letu 1995/1996 se je sprva usposabljalo 16 kandidatov, kasneje pa sta dva kandidata zaradi obveznosti na svojem delovnem mestu usposabljanje opustila. Program je tako do konca spremljalo 14 kandidatov; 13 jih izpolnjuje prvi pogoj (80-odstotna navzočnost) za pridobitev potrdila o uspešno opravljenem izobraževanju.

Letošnji program usposabljanja učiteljev je nekoliko spremenjen. Obsega teoretični, metodični in izbirni sklop vsebin. V teoretičnem sklopu so udeleženci spoznavali temelje andragogike, preskušali različne izobraževalne metode in evalvacije v izobraževanju odraslih. V metodičnem sklopu so spoznali metodiko računanja, tvorjenja, branja in razumevanja ustnih in pisnih besedil ter metodiko socialne komunikacije s svetovanjem. V tretjem sklopu so se seznanili s psihosocialnimi značilnostmi mlajših odraslih.

Program usposabljanja učiteljev so uresničevale sodelavke pri projektu Funkcionalna pismenost odraslih v Sloveniji: Olga Drogenik, Ester Možina, Alenka Janko in zunanje sodelavke Andragoškega centra: Sabina Jelenc, dr. Marja Bešter, Terezija Uran, Nada Mulej, Azra Kristančič, Nataša Jelenc, dr. Barica Marentič Požarnik, dr. Mirjana Nastran Ule in Deryn Holland iz Velike Britanije.

Učitelji so opravili dva nastopa pred videokamero, in oba smo razčlenili glede na andragoška načela in po znanju iz slovenskega jezika. Prvi nastop je trajal 5 minut, drugi pa 20.

Teme nastopov so bile:

- Besedno in pisno sporazumevanje
- Prošnja za zaposlitev
- Pravopis - velika začetnica
- Medsebojno sporočanje
- Predstavimo se in se spoznajmo
- Predstavitev (vzajemno spoznavanje)
- Potrebe, ki nas ženejo in kako jim zadostimo
- Naravna števila - uvod v računanje v vsakdanji rabi
- Računanje ploščine

- Učenje s poudarkom na zaznavanju
- Skrb za zdravje
- Kultura
- Predstavitev poklica lončar

Dvanajst nastopov je bilo uspešno ocenjeno, odlikovali so se po sproščenem odnosu učitelja do kandidatov, večinoma je bila vsebina ustrezno izbrana, učitelji pa so jo podajali s primernimi metodami za izobraževanje odraslih. Le en nastop je premalo upošteval izhodišča programa UŽU in je preveč temeljil na šolskem pouku.

Zdaj pripravljajo učitelji seminarske naloge. To je ena od najzahtevnejših stopenj programa usposabljanja učiteljev, ker mora učitelj v nalogi prikazati uporabnost novega teoretičnega in praktičnega znanja za uresničevanje programa UŽU.

Učitelji, ki pripravljajo seminarske naloge so se srečali 18. aprila 1996 na Andragoškem centru Slovenije.

Alenka Janko, ACS

Prilagoditev programa Usposabljanje za življenjsko uspešnost za odrasle s posebnimi potrebami

Slovenija je v zadnjih desetletjih, tako kot številne druge države, sprejela različne programe in predpise, s katerimi naj bi družba omogočala invalidom vključitev v življenje. Kljub temu pa ugotavljamo, da imajo invalidi veliko ovir prav pri izobraževanju in zaposlovanju.

Tako kot nekatere druge skupine prebivalstva, ostajajo na trgu dela diskriminirani. To se kaže različno: invalidi vseh kategorij so v povprečju dlje časa brezposelni kot njihovi zdravi kolegi. Stopnja brezposelnosti invalidov je v večini držav večja kot med drugim prebivalstvom. Tudi po podatkih Republiškega zavoda za zaposlovanje se položaj invalidov na trgu dela pospešeno marginalizira. V zadnjih letih število brezposlenih invalidov narašča (v letu 1994 za 25,7 %), čas, ko čakajo na zaposlitev, pa se podaljšuje (povprečno štiri leta).

Ko najdejo delo pa je to velikokrat slabše plačano in nezahtevno. Zanimiv je tudi podatek, da je bilo leta 1981 v Sloveniji zaposleno le 5 % invalidov na delovnih mestih, kjer se zahteva visokošolska izobrazba in kar 50 % na preprostih, nezahtevnih rutinskih delih; iz tega lahko sklepamo, da je bila tudi njihova izobrazba nizka (Raziskovalno poročilo ACS, 1994).

Za slovenske razmere je značilno, da narašča zaposlovanje invalidov v invalidskih podjetjih, zmanjšuje pa se zaposlovanje v navadnem okolju. Delodajalci imajo do invalidnih delavcev po večini slab odnos, pri obravnavi prej opazijo njihove prizadetosti kot zmožnosti.

Diskriminacija invalidov se kaže tudi v izobraževanju; ločeno izobraževanje največkrat pomeni manj cenjeno izobrazbo in izključenost iz pomembnih vrst izobraževanja. Takšno izobraževanje pogosto tudi onemogoči stik mladih invalidov z zdravimi vrstniki in tako onemogoči razvoj socialnih spretnosti. Posledica tega je ne le pomanjkanje socialnih spretnosti; z osamitvijo in nedejavnostjo usahnejo tudi tiste temeljne spretnosti in znanje, ki so jih invalidi pridobili v šoli, to so spretnosti branja, pisanja in računanja, in človek postane funkcionalno nepismen. Pomanjkanje ali nerazvite spretnosti branja, pisanja in računanja pa ugotavljamo pri večini odraslih brez izobrazbe.

Očitno so v naši družbi še zmeraj velike ovire, ki onemogočajo resnično integracijo invalidov; brezposelnost, nizka izobrazba in pomanjkanje temeljnih spretnosti ter različne stopnje prizadetosti pa so tisto, kar zahteva učinkovite ukrepe v zaposlovanju, izobraževanju in tudi socialni varnosti invalidov.

V Sloveniji je zelo malo izobraževalnih programov namenjeno najmanj izobraženim odraslim. Od šolskih programov sodijo mednje: osnovna šola za odrasle in programi poklicnega usposabljanja na I. in II. stopnji zahtevnosti. V te programe pa se iz leta v leto vpisuje vse manj odraslih brez izobrazbe (Komac, 1994). V Sloveniji že tretje leto potekajo izobraževalni programi UŽU, po njih se izobražujejo odrasli, ki so brez izobrazbe oziroma imajo manj kot 10 let šolanja in so več kot 6 mesecev prijavljeni na zavodih za zaposlovanje. Za motiviranje in vključevanje te ciljne skupine v program UŽU skrbijo svetovalci v zavodih za zaposlovanje in izvajalci programov UŽU, ki imajo usposobljene učitelje za izvajanje programa. V tem času so svetovalci v zavodih usmerili v programe UŽU tudi mlade, ki so končali osnovne šole s prilagojenim programom in so registrirani kot brezposelni (v šol. l. 1993/94 in 1994/95 se je izobraževalo v program UŽU okoli 30 takšnih od skupaj 300 udeležencev programa UŽU). Vendar sta se ob tem pojavila dva problema:

- učitelji, ki so si pridobili z usposabljanjem v programu ACS licenco za izvajanje programa UŽU, v tem programu niso pridobili posebnega znanja, potrebnega za delo z odraslimi s posebnimi potrebami;
- program UŽU v integrativnih elementih in vsebinah ne ustreza posebnostim te ciljne skupine, ker ne zajema tem, ki bi omogočale, v skladu s temeljno filozofijo programa UŽU, ugotavljanje in spoznavanje možnosti, ki jih ponuja ožje in širše okolje, za sodelovanje po končanem programu.

V evalvacijskih delavnicah z učitelji v programih UŽU in po pridobitvi mnenj strokovnjakov, ki se ukvarjajo z ljudmi s posebnimi potrebami, je bila sprejeta odločitev, da se del programa UŽU dopolni in prilagodi tako, da bo primeren potrebam in možnostim invalidov. Andragoški center je v oktobru 1995 začel izpeljevati projekt prilagajanja programa UŽU odraslim s posebnimi potrebami. Sprejeta je bila odločitev, da se program poskusno izpelje za deset skupin odraslih absolventov osnovnih šol s prilagojenim programom. Projekt podpirajo Ministrstvo za šolstvo, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in Republiški zavod za zaposlovanje.

Tako smo doslej opravili te naloge: določili merila za izbiro učiteljev in izbrali učitelje, pripravili predloge za dopolnitev programa UŽU in ga deloma prilagodili odraslim s posebnimi potrebami, razvili nekaj posebnega učnega gradiva, izbrali izvajalce in jih usposabljali v enodnevni delavnici ter pripravili metodologijo za spremljanje uspešnosti programa. Po končanih poskusnih izpeljavah bomo organizirali evalvacijsko delavnico

z izvajalci in učitelji prilagojenega programa, na kateri bomo ocenili potek in uspešnost izvedenega programa.

Izobraževalni program Usposabljanje za življenjsko uspešnost je splošnoizobraževalni program, namenjen odraslim brez izobrazbe in poklica, ki tako slabo berejo, pišejo in računajo, da jih to resno ovira v življenju. Zdajšnji program smo prilagodili potrebam, zmožnostim in interesom odraslih invalidov in želimo doseči te cilje:

- motivirati in pritegniti odrasle invalide brez izobrazbe v izobraževanje,
- pridobivati in razvijati spretnosti in znanje pisanja, branja, računanja, socialne komunikacije ter razvijati osebnostna stališča in vrednote, ki so potrebne za delovanje v spreminjajočih se socialnih okoljih,
- doseči pri udeležencih spremembo v odnosu do zaposlovanja in izobraževanja,
- seznaniti udeležence s pravicami in možnostmi uveljavljanja v zaposlovanju in izobraževanju glede na prizadetosti in položaj, v katerem je posameznik.

Program ni selektiven in izločevalen, temveč temelji na individualnih potrebah, zmožnostih in interesih odraslih udeležencev. Potrebe invalidov so lahko specifične, zato želimo program vsebinsko ustrezno prilagajati in usposobiti učitelje, da bodo te specifične potrebe znali prepoznavati.

Program torej omogoča izobraževanje odraslim invalidom z najnižjo izobrazbo in s tem odpira tudi druga področja življenja in dela. Tako povečuje možnosti za nadaljnje šolanje in vertikalno socialno mobilnost ter s tem uveljavljanje načela integracije invalidov v "normalno življenje" in načela socialne pravičnosti.

Program poteka trenutno v sedmih skupinah pri tehle izvajalcih: Alfabet, d.o.o., Štore (2 skupini), Ljudska univerza Murska Sobota (1 skupina), Sinesis, d.o.o., Ljubljana (2 skupini), Interes, d.o.o. Kanal (1 skupina, program je že končan), Stik, d.o.o., Mežica (1 skupina).

Mag. Ester Možina, ACS

Premislek o izobraževanju odraslih in razvoju

Mednarodna ocenitev našega posvetovanja

Velika mednarodna konferenca, ki je bila oktobra 1993 v Ljubljani na temo Premislek o izobraževanju odraslih in razvoju (Ljubljana, 6.-9. oktober 1993) je dobila lepo mednarodno potrditev. Znani nemški andragog Joachim H. Knoll ji namenja posebno in kar veliko pozornost v svoji novi knjigi *Internationale Weiterbildung und Erwachsenenbildung : Konzepte, Institutionen, Methoden*, str. 85-95. (Izšla je v založbi Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt, 1996). Avtor opisuje našo konferenco v poglavju, ki govori o približevanju mednarodnim reformam izobraževanja s svetovne in evropske perspektive, konferenci, ki jo označi kot kongres, pa nameni posebno poglavje *Der Kongress von Ljubljana oder der Versuch einer Quersumme der*

Internationalen Erwachsenenbildung/Weiterbildung (Kongres v Ljubljani ali poskus prikaza mednarodnega izobraževanja/nadaljevalnega izobraževanja odraslih).

Joachim Knoll prikazuje vsebino in pomen konference zelo nepristransko in objektivno. O njej in tematiki, ki jo je konferenca obravnavala, se izraža kritično, s pomisleki, poudarja pa tudi, kaj pomenijo njeni prispevki za razvoj izobraževanja odraslih v mednarodnem svetu. Meni, da konferenca ni imela "neke prepričljive bilance", če presojamo njen pomen po tem, koliko je pripomogla k novemu opredeljevanju znanih problemov izobraževanja odraslih v svetu. Ni dala novih sinteznih ugotovitev o sistemu izobraževanja odraslih ali njegovi znanstveni disciplini andragogiki. V tem je ponudila "disperzno sliko" ali "sinoptični pogled". Osebne prispevke avtorjev označi kot subjektivno obdelavo vprašanj, ki se že dalj časa bolj ali manj pojavljajo v mednarodnem prostoru, in jim je posebno veliko pozornost v preteklosti namenjal Unesco s svojimi svetovnimi konferencami (Elsinor 1949, Motreal 1960, Tokio 1972 in Pariz 1985). Ta prizadevanja pa so nekako uplahnila po letu 1985, kot da bi mednarodne izvedence obravnavanje splošnih vprašanj utrudilo, in so se raje poglobljali v raziskovanje manjših, ožjih in specifičnih. O tem pričajo številne konference, ki se v zadnjem času kar vrstijo in sta jih spodbudili zlasti dve evropski združenji: Evropsko združenje za izobraževanje odraslih (European Association for Education of Adults - EAEA) in Evropsko združenje raziskovalcev izobraževanja odraslih (European Society for Research on Education of Adults - ESREA). Kakor koli že: avtor ne meni, da je bila konferenca odveč ali nepotrebna. Ob čedalje številnejših manjših konferencah, ki obravnavajo veliko ožjih vprašanj, se mu zdi konferenca v Ljubljani pomemben poskus povezovanja andragoške misli, tako za razvoj teorije kot tudi prakse. Označuje jo kot nekakšen presek, ki opozarja na številne nerešene nadslojne in mednarodne sestavine izobraževanja odraslih. Pri tem poudarja, da izobraževanje odraslih presega državne meje in da veliko problemov ni rešeno ne na nad državni ravni ne na državnih ravneh. Zahteve po urejanju teh vprašanj pa niso potihnille. Razvoj, politika in ustrezna določitev razmerja med razvojem teorije in prakse so zadeve, aktualne še vsepovsod, v svetu pa narašča tudi potreba po primerjalni obravnavi izobraževanja odraslih.

Knoll ocenjuje, da je bila konferenca v Ljubljani izjemno uspešna že po tem, koliko državno in mednarodno priznanih strokovnjakov ji je uspelo pridobiti za sodelovanje (od tod bržkone avtorjeva oznaka, da je bilo to v resnici kongres, in ne le navadno posvetovanje). Zato ob koncu besedila, namenjenega ljubljanskemu andragoškem srečanju (to obsega 11 strani njegove knjige), opozori, "da je s to konferenco andragogika mednarodno napredovala, zavest o metodah v komparativistiki se je izostrila", konferenca pa je "predvsem prikazala, da ... je treba raziskati vidike prihodnosti v okviru novih sklopov vprašanj." Avtor o njih tudi razmišlja in svoje misli zgosti v tri najpomembnejša vsebinska jedra: vseživljenjsko izobraževanje, razvoj osebja za izobraževanje odraslih in razvojna (zgodovinska) kontinuiteta.

Knjiga je tudi sicer vredna, da jo preberemo. To kažejo že naslovi poglavij:

- Terminološka in vsebinska vprašanja
- Začetek in razvoj mednarodnega izobraževanja odraslih v Nemčiji
- Približevanje mednarodnim reformam iz svetovne in evropske perspektive
- Evropska zavest - odpori in utopije med nacionalnostjo in internacionalnostjo
- Vidiki izobraževanja odraslih v nad- in mednarodnih organizacijah

- Razvoj, temeljna vprašanja in temeljne podlage mednarodnega in primerjalnega raziskovanja izobraževanja odraslih.

Opomba: 'Internationale Weiterbildung und Erwachsenenbildung' lahko dobesedno prevedemo kot 'mednarodno nadaljevalno izobraževanje in izobraževanje odraslih'; smiselno pa je v slovenščini boljši prevod: mednarodna dejavnost pri nadaljevalnem izobraževanju in izobraževanju odraslih.

Dr. Zoran Jelenc, ACS

Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih

V prvi letošnji številki Novičk smo poročali o kurikularni prenovi in imenovanju Nacionalnega kurikularnega sveta, ki sta mu po sklepu vlade Republike Slovenije naložena strokovna priprava in vodenje kurikularne prenove vrtcev, osnovnih šol, gimnazij, poklicnega in strokovnega izobraževanja in izobraževanja odraslih.

V naloge sveta sodi tudi:

- oblikovanje splošnih in skupnih ciljev kurikularne prenove vrtcev, osnovne šole, gimnazij, strokovnih in poklicnih šol ter izobraževanja odraslih,
- oblikovanje metodoloških okvirov kurikularne prenove,
- opredeljevanje in sprejemanje terminskega načrta in dinamike kurikularne prenove,
- usklajevanje dela kurikularnih komisij in predlaganje rešitev strokovnim svetom po postopku, kot ga bo določil Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja,
- imenovanje članov in članic področnih in predmetnih kurikularnih komisij in
- sprejemanje letnega programa dela.

Februarja letos je Nacionalni kurikularni svet imenoval tudi področno kurikularno komisijo za izobraževanje odraslih (druge področne kurikularne komisije: za vrtce, osnovno šolo, gimnazije ter poklicno in strokovno izobraževanje so bile imenovane že decembra 1995). Komisija za izobraževanje odraslih je sestavljena tako, da so v njej:

- zastopane različne ravni šolskega izobraževanja odraslih (osnovna šola, deseto leto šolanja, poklicni in abiturientski tečaj, mojstrska šola, nadaljevalni programi, programi usposabljanja),
- upoštevani različni programi (programi za pridobitev izobrazbe, verificirani programi, neformalno izobraževanje),
- strokovnjaki in strokovnjakinje različnih edukacijskih ved, pomembnih za izobraževanje odraslih in različna strokovna vprašanja,

- zastopane različne institucije in organi, ki oblikujejo in vplivajo na razvoj izobraževanja odraslih (fakultete, ki izobražujejo izobraževalce in izobraževalke odraslih, Ministrstvo za šolstvo in šport, Zveza ljudskih univerz Slovenije),
- zastopane institucije družbenega in javnega sektorja, povezane z izobraževanjem odraslih, ali uporabnice izobraževalnih storitev (ljudske univerze, združenja izobraževalnih organizacij za odrasle, delovne organizacije, zasebni izobraževalci).

Komisijo vodi:

dr. Zoran Jelenc, Andragoški center Slovenije.

Člani komisije so:

mag. Milena Ažman, Lek, Izobraževalni center

Alžbeta Cergol, Srednja kovinarska, strojna in metalurška šola, Maribor,

Dušana Findeisen, Logos, Ljubljana,

dr. Jurij Jug, Fakulteta za organizacijske vede, Kranj,

Sonja Klemenčič, Andragoški center Slovenije,

mag. Tanja Klenovšek Vilič, Andragoški center Slovenije,

Tine Kopač, Strokovno izobraževalni center Ivan Bertoncelj,

dr. Nena Mijoč, Filozofska fakulteta, Ljubljana,

mag. Jože Miklavc, Ministrstvo za šolstvo in šport,

mag. Vida A. Mohorčič Špolar, Andragoški center Slovenije,

mag. Albert Mrgole, Andragoški center Slovenije,

Metka Svetina, Andragoški center Slovenije,

mag. Marija Velikonja, prej Zavod RS za šolstvo in šport,

Raduška Žepič, Gimnazija Poljane, Ljubljana.

Delo strokovne tajnice komisije opravlja mag. Katja Dovžak, Zveza ljudskih univerz Slovenije.

V okvirnem načrtu dela kurikularne komisije za izobraževanje odraslih je zapisano, da je najširše konceptualno in strateško izhodišče za kurikularno prenavo na vseh ravneh in stopnjah ter pri vseh vrstah programov izobraževanja **strategija vseživljenjskosti učenja**.

Piše pa tudi, da je izobraževanje odraslih posebno, vendar komplementarno področje izobraževanja, zato je treba obe področji (izobraževanje mladine in izobraževanje odraslih) obravnavati kot povezani, vendar različni. Kurikularna prenova ne sme potekati

ločeno za področje izobraževanja otrok in mladine in ločeno za izobraževanje odraslih; na vsakem področju naj bi upoštevali možnosti, prednosti in značilnosti drugega področja. Pri prenovi programov izobraževanja odraslih je treba izhajati iz posebne metodologije za pripravo programov za izobraževanje odraslih. Pomembnejše odločitve o kurikularni prenovi morajo temeljiti na ustreznih strokovnih analizah in raziskavah.

Kurikularno prenavo je spodbudilo Ministrstvo za šolstvo in šport zato bo delo področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih pri prenovi programov izobraževanja odraslih zajemalo predvsem:

- izobraževanje za pridobitev formalne (šolske) izobrazbe,
- izobraževanje odraslih v drugih verificiranih (javnih) programih izobraževanja.

Le tako se lahko kurikularna prenova izobraževanja odraslih ustrezno omeji in usmeri ter poveže z drugimi področji (stopnjami, vrstami) izobraževanja. Zajetje vsega izobraževanja odraslih v kurikularno prenavo bi bilo megalomansko in večidel nesmotrno delo, pa tudi nekako v nasprotju s temeljnimi načeli izobraževanja odraslih, zlasti s prožnostjo, inovativnostjo, življenjskostjo, aktualnostjo itn. njegovih programov.

Naloge komisije je mogoče torej povzeti takole:

- Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih je osrednja komisija, ki predlaga strategijo kurikularne prenovi pri izobraževanju odraslih.
- Izobraževanje odraslih mora biti ustrezno upoštevano v vseh področnih in programskih kurikularnih komisijah. Te upoštevajo izobraževanje odraslih pri organizaciji svojega dela.

Delovanje področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih zajema tri temeljna področja:

1. izdelavo strokovnih in metodoloških temeljev za kurikularno prenavo izobraževanja odraslih - te pošlje drugim področnim kurikularnim komisijam, da bi jih lahko upoštevale pri obravnavanju izobraževanja odraslih na področjih, ki jih te komisije preučujejo (osnovna šola, gimnazija, poklicno in strokovno izobraževanje);
2. obravnavanje programov, ki so predmet obravnave drugih področnih kurikularnih komisij in h katerim bo področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih oblikovala rešitve za izobraževanje odraslih;
3. tisti javni izobraževalni programi, ki so bili oblikovani kot posebni programi za odrasle.

Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih bo pri javnih programih, ki so namenjeni zgolj odraslim, najprej namenila pozornost prenovi že izdelanih programov, kasneje pa tudi kurikulumom, ki še niso razviti in ki jih predvideva nacionalni program. Pri tem bo kot kriterij uporabljala presojo, ali so to programi, ki omogočajo pridobitev izobrazbe ali kvalifikacije. Ne bo pa posegala na področje številnih programov neformalnega izobraževanja, saj bi s "formalizacijo" kurikulumov posegla v temeljno odliko teh programov: da so raznovrstni, prilagojeni ciljni populaciji, zanimanju in potrebam in se lahko hitro spreminjajo.

Naloge področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih, opredeljene na teh izhodiščih:

- oblikuje, predlaga in uveljavlja ustrezno metodologijo za pripravo prenovljenih programov za izobraževanje odraslih;
- razpravlja o predloženih prenovljenih programih za izobraževanje odraslih in daje o njih svoje mnenje;
- določa vprašanja, ki jih je treba reševati s posebnimi raziskovalnimi nalogami ali projekti;
- daje predloge za usklajevanje programov nadaljevalnega izobraževanja s programi začetnega izobraževanja in tudi za uskladitev programov začetnega izobraževanja s programi nadaljevalnega izobraževanja - pri tem izhajajo iz strategije vseživljenjskosti izobraževanja in učenja;
- spodbuja za usklajevanje dela komisij pri vprašanih kurikularne preнове izobraževanja odraslih;
- spodbuja za reševanje vprašanj kurikularne preнове izobraževanje odraslih v Nacionalnem kurikularnem svetu;
- uresničuje naloge, dogovorjene v Nacionalnem kurikularnem svetu,
- daje predloge Nacionalnemu kurikularnemu svetu.

Zamišljeno je, da bo delo kurikularne komisije za izobraževanje odraslih potekalo v dveh fazah.

Prva faza dela, letu 1996, je namenjena oblikovanju splošne metodologije kurikularne preнове za odrasle (primerjava in usklajevanje standardov znanja v programih za pridobitev izobrazbe v izobraževanju odraslih) pregledu vsebin glede na cilje izobraževanja odraslih, organizacija in izpeljava izobraževalnega procesa, postopki ugotavljanja in ocenjevanja izobraževalnih učinkov, izobraževanje in usposabljanje andragoških kadrov - (izobraževalcev in izobraževalk odraslih) ter evalvacijskim raziskavam.

Druga faza dela (odvisna predvsem od dela drugih komisij, predvidevamo pa, da bo to potekala v letu 1997) je namenjena tistim delom nacionalnega kurikuluma, katerih se bodo udeleževali predvsem odrasli. To so: deseto leto šolanja, nižja poklicna šola, poklicni in abiturientski tečaj, mojstrska šola in nadaljevalni programi izobraževanja odraslih.

O delu komisije bomo še poročali. Želimo pa si, da to ne bi bilo samo enosmerno in enostransko. Zato vas prosimo, da nam predstavite svoje poglede na prenovu programov v izobraževanju odraslih. Naslov poznate. Vaših prispevkov, predlogov in misli bomo veselili.

Mag. Vida A. Mohorčič Špolar, ACS

